

Český granát, národní kámen a symbol tradice a kvality

Iveta Beránková, Granát d. u. v. Turnov

Český granát, odborným názvem pyrop, je minerál ze skupiny granátů. Složením se jedná o hořečnatohlinitý křemičitan s příměsí chromu, který dodává granátům ohnivě červenou barvu, pro níž jsou tolik ceněny. Tato charakteristická barva ho odlišuje od pyropů těžených ve světě. V drahokamové kvalitě se těží pouze na českých nalezištích. Proto jsou ohnivě červené pyropy z Čech označovány názvem český granát. Pyropy vznikly v matečné hornině za obrovských teplot a tlaků v hlubinách pod zemskou kůrou a sopečná činnost je vynesla na povrch, kde se vlivem eroze ukládaly do tzv. pyroponosných štěrků. Známa naleziště pyropů se nacházejí v Českém středohoří a Podkrkonoší, kde se těží dodnes.

Z dochovaných záznamů se granáty nejprve sbíraly na polích a rýžovaly z nánosů potoků. Později se začalo těžit ze svahových štěrků. Materiál vytěžený z kruhových šachtic se po žebřících vynášel až z desetimetrové hloubky a dále proséval, plavil a rýžoval. Až po roce 1959 se přistoupilo k průmyslovému, tzv. blokovému, způsobu dobývání.

V současné době má práva na těžbu českých granátů Družstvo umělecké výroby Granát Turnov. Těžba probíhá v lokalitách u Podsedic a v lokalitě u Olešnice. Na pronajatých polích se systematicky vybírají vrstvy pyroponosných štěrků a vytěžený materiál se zpracovává v úpravně. Zde se pomocí síťových třídících a bubnové pračky čistí a třídí. Na konci celého procesu zůstane v sazečkách tzv. koncentrát – štěrk s vysokým podílem českých granátů. Po vytěžení ložiska se provádí rekultivace.

Největší rozmach českého granátu nastal v druhé polovině 16. století za císaře Rudolfa II., který si tyto červené kamínky velmi oblíbil a ve svých sbírkách shromáždil několik unikátních kousků. Roku 1762 císařovna Marie Terezie zakázala vývoz surových granátů z českých zemí a tím stvrdila výhradní domácí právo jejich těžby a zpracování. V této době vznikají řemeslné dílny na zpracování českých granátů. Rozvíjejí se šperkařské dílny, zdokonalují se technologie výroby granátového šperku, některé technologické postupy se používají dodnes. V době českého národního obrození se český granát stal atributem českých vlastenců a mineralogickým symbolem Čech.

Díky úspěchům turnovských zlatníků na světové výstavě Expo v Bruselu roku 1958 se český granát vrátil do soudobé umělecké tvorby a začal psát novodobou historii šperkařské produkce v Čechách. Granát, družstvo umělecké výroby, Turnov má více jak šedesátiletou tradici výroby šperků s českými granáty. Tehdejší družstvo vzniklo sjednocením

menších soukromých firem zlatníků v roce 1953. V té době se pracoviště družstva nacházela na různých místech v blízkém i dalekém okolí Turnova např. v Českém Dubu, Dolním Bousově, Lomnici nad Popelkou a v Rovensku pod Troskami. Z důvodu roztržitého provozu a dílen se v roce 1957 začalo s výstavbou nové provozní budovy v Turnově na Výšince. O dva roky později se začala výroba soustřeďovat do nových prostor. V Turnově na Výšince tak vznikl nový výrobní komplex, který je základem dnešního družstva. V roce 1961 došlo ke sloučení družstev Granát, d.u.v., Turnov a Precious Turnov. Družstvo Granát vyrábělo šperky, družstvo Precious sdružovalo brusiče drahokamů. Nové družstvo, které neslo název GRANÁT, družstvo umělecké výroby, Turnov tak zajišťovalo výrobu nejen stříbrných a zlatých granátových šperků, ale také produkci fazónových zlatých a stříbrných šperků s přírodními i syntetickými kameny. Od roku 1973 družstvo vlastní ochrannou známku „Český granát“ a označení původu „Český granátový šperk“. V roce 1992 prošlo úspěšně transformací a stalo se družstvem vlastníků, které soustřeďuje brusiče kamenů a zlatníky.

Granát, d.u.v., Turnov je dnes největším výrobcem originálních šperků s českými granáty. Udává směr novému designu granátového šperku. Nabízí klasickou kolekci granátových šperků, která navazuje na historickou tradici, a dále také kolekci designových modelů, dokazující nadčasovost granátového šperku. Ve spojení s dalším českým drahokamem – vltavínem nebo perlami vznikají nové kolekce. Českým granátem se zdobí křišťálové sklo, luxusní dárkové a dekorační předměty. Družstvo Granát, d.u.v., Turnov je registrováno u puncovního úřadu a garantuje pravost používaných drahých kovů a kamenů. Ke každému šperku s českými granáty náleží Certifikát a spolu s puncovní značkou družstva „G“ garantuje naleziště kamene a původ šperku. K významným oceněním, které družstvo Granát získalo, patří ceny Grand Prix na Světových výstavách v Montrealu, Bruselu či Osace. Družstvo Granát je držitelem titulu Rodinné stříbro a několikrát se umístilo mezi 100 nejlepšími firmami ČR. Granát, d.u.v., Turnov patří mezi české společnosti, které ctí a prohlubují tradici ve svém oboru. Originální šperk s českými granáty je vnímán jako jeden z výrazných symbolů České republiky.

1

3

2

4

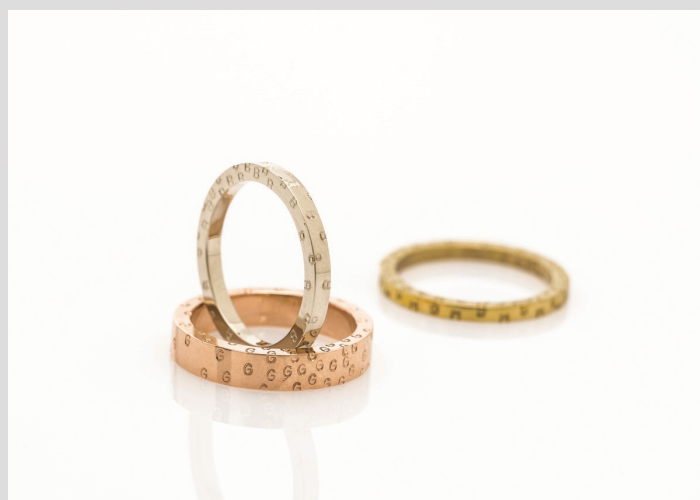
1
Náramok, prsteň
Ochranca Malý a Veľký
striebro, zirkón

2
Prsteň
Barbara
z kolekcie Pomarančové rezy
striebro, pyrit

3
Prsteň
Čár
biele zlato, brilanty

4
Prsteň
Babylon
zlato, rubín

5

5
Okno
prsten
pendant, zlato, safir

4

4
Slečinka z Andalusie
měd, šperkařský
smalt

6

6
Srdečný jednorožec
měd, šperkařský
smalt

5

5
Pocta Vivienne Westwood
měd, šperkařský
smalt

